

перевагу при розвитку інноваційної системи. Відтак аналітика та оптимізація територіально-географічних особливостей розміщення інноваційних процесів є важливим аспектом стратегічного менеджменту інновацій.

Список використаних джерел

1. Asheim, Björn & Gertler, Meric. (2009). The Geography of Innovation: Regional Innovation Systems. The Geography of Innovation: Regional Innovation Systems. doi:10.1093/oxfordhb/9780199286805.003.0011.
2. Патрушева Н.А. Инновации как фактор развития мировой энергетики. Известия Русского географического общества, 2008, № 5, С. 60–67.
3. Акоев М. А. Картирование науки и технологии, прогноз развития // Руководство по наукометрии: индикаторы развития науки и технологии. Екатеринбург : Издательство Уральского университета, 2014. С. 164–184.

ПРИРОДНО-ЗАПОВІДНІ ТЕРИТОРІЇ ЯК ОБ'ЄКТ ПРИРОДНО-ОХОРОННОГО ФОНДУ

Павленко Т.О.

Сумський державний педагогічний університет імені А.С.Макаренка

Наша природа потребує належного догляду і підтримки. Одним із найефективніших заходів охорони природи є створення природно-заповідного (природно-охоронного) фонду. Цей термін був введений в широкий обіг задля захисту і підтримки збереження оточуючого нас природного світу. Природно-заповідний фонд – це національне надбання, щодо якого встановлюється особливий режим охорони, відтворення і використання природних ресурсів. Україна розглядає цей фонд як складову частину світової системи природних територій та об'єктів, що перебувають під особливою охороною. Актуальність обраної теми на сьогоднішній день досить значна. В першу чергу це пояснюється тим, що природно-заповідні території перебувають під загрозою повного або часткового знищення. Людина не може стримати себе в бажанні нашкодити природі, зруйнувати її задля задоволення своїх матеріальних інтересів. Тому варто визначитися з тим, які саме природно-заповідні території утворюють об'єкт природно-заповідного фонду.

Людина та природа – поняття взаємопов'язані та взаємозалежні, оскільки людство існуватиме доти, доки існуватиме природне середовище. Створюючи загрозу природі, людина в першу чергу загрожує самі собі. Кожен із нас – природа, що стала людиною. Людина могутня й непереможна доти, доки вірна законам природи – пізнаним і непізнаним, не нею встановленим. Активно впливати на природу, але залишитися її сином, бути вінцем її творіння та

володарем її сил, по-синівському бережливо ставитися до неї – ось яку позицію треба займати у процесі взаємодії з природою [6].

Природно-заповідний фонд України складають ділянки суші і водного простору, природні комплекси та об'єкти, які мають особливу природоохоронну, наукову, естетичну, рекреаційну та іншу цінність і виділені з метою збереження природної різноманітності ландшафтів, генофонду тваринного і рослинного світу, підтримання загального екологічного балансу та забезпечення фонового моніторингу навколишнього природного середовища. Природно-заповідний фонд України є національним надбанням народу України та невід'ємною частиною Всесвітньої природної та культурної спадщини. Екологічні системи та окремі об'єкти, що входять до їхнього складу, забезпечують не лише збереження унікальних природних ландшафтів та біологічного різноманіття країни, а й сприяють сталому екологічному розвитку навколишнього природного середовища взагалі та уникненню дисбалансу в біоценозах. Саме тому території та об'єкти природно-заповідного фонду виступають ключовими елементами у національній екологічній мережі [3].

Основними функціями природоохоронних територій є:

- підтримка чи розширення зони природного існування певних видів;
- підтримка чи покращення поширення, міграції та/або генетичного обміну певних видів;
- відновлення якості ареалів існування;
- захист видів, які знаходяться під загрозою зникнення, уразливих, ключових чи комплексних видів;
- підтримка чи покращення гідрологічних функцій;
- підтримка чи покращення екологічної якості;
- контроль ерозії; захист цінних ландшафтних форм;
- підтримка біоценозу на територіях, забруднених радіацією;
- забезпечення взаємозв'язку з сусідніми транскордонними територіями [1].

В Україні виділено одинадцять категорій заповідних територій та об'єктів. Серед них виокремлюють природоохоронні території місцевого, регіонального, загальнодержавного та міжнародного значення. Кожний з цих об'єктів виконує конкретні функції, але основним завданням залишається збереження та охорона природи. Звичайно, на багатьох «заповідних землях» дозволяється туристична та рекреаційна діяльність. Єдине, що слід дбайливо і шанобливо ставитися до природи, тоді буде можливість і для відпочинку, і для спілкування з природою.

Нині мальовнича природа України знаходиться під величезною загрозою. Таким чином, зважаючи на значущість природоохоронних зон для всього людства варто виділити такі напрями ефективності їх захисту. Вітчизняна політики України у сфері охорони і захисту навколишнього природного

середовища, не оминає своєю увагою і зони, які входять до природно-заповідного фонду [5].

Таким чином, якщо зважати на особливості формування об'єктів, які складають природно-охоронний фонд України, то одним із найдієвіших методів є встановлення певного обмеження в користуванні тими чи іншими землями, з метою захисту популяції певних видів флори. Варто зазначити, що створення таких охоронних осередків дозволяє не тільки зберегти унікальну природу на певній території, а й запобігає зникненню рідкісних видів представників тваринного світу, оскільки флора і фауна перебувають у тісній взаємодії.

Організаційно-правова охорона природно-заповідних територій – це комплекс заходів, які передбачає різного роду контроль за доцільністю і належністю використання земель, які входять до природно-заповідного фонду. Як зазначалося раніше, такий контроль здійснюється на загальнодержавному та місцевому рівнях. Лише злагоджені дії чиновників та небайдужих громадян можуть створити дієві можливості у розквіті та примноженні природоохоронних територій на українській землі. Поряд із цим, потребує уваги і такий важливий аспект, як відповідальність за шкоду, завдану об'єктам природоохоронного фонду. Посилення конкретних санкцій може стати дієвим показником зміцнення та покращення ситуації, яка нині склалася у сфері природоохоронних відносин [2].

Отже, підсумовуючи вищезазначене, варто зробити наступні висновки. Раціональне природокористування і охорона природи в Україні є досить суттєвою проблемою, яка потребує обговорення не лиш на міжрегіональному, а й на державному рівні. Починаючи ще з середини ХХ століття на українських землях запровадилася екологічна політика спрямована на збереження безпечного для існування живої і неживої природи навколишнього середовища, захист життя і здоров'я населення від негативного впливу, зумовленого забрудненням навколишнього природного середовища, досягненням гармонійної взаємодії суспільства і природи, охорону, раціонального користування і відтворення природних ресурсів.

З цією метою почали створюватися природно-заповідні об'єкти. Їх основна мета полягала у збереженні і примноженні рідкісних видів флори й фауни. Техногенний вплив на природні ресурси наразі є головною проблемою не лише українського народу, а й усього людства загалом. Варто зазначити, що комплексні заходи щодо забезпечення охорони природного середовища представлені низкою національних програм і стратегій розвитку у сфері захисту природи. Разом із тим, збільшується масштаб природоохоронних територій, впроваджуються нові види санкцій за неналежне використання об'єктів природного фонду тощо.

Спираючись на це, не варто забувати, що територія України розташована в сприятливих природно-географічних умовах, має потужний природно-ресурсний потенціал та багатий природно-заповідний фонд, який виступає важливою основою життєдіяльності населення [4]. Проте, нераціональне природокористування, підвищений негативний вплив антропогенної діяльності призводять до забруднення цих територій, погіршення їх екологічного стану, що з рештою відбивається на якості життя населення та розвитку деградаційних процесів в природному середовищі. Отже, лише злагоджені дії зможуть забезпечити нашу природу від негативних посягань. Тому наш громадянський обов'язок полягає у захисті, примноженні та недопущенні знищення природи українських земель.

Список використаних джерел

1. Байдіков А. Ю. Природно-заповідний фонд – шлях виховання патріотизму та екологічної культури / А. Ю. Байдіков // Географія. – 2010. – № 7. – С. 31.
2. Герасименко Я. Правова охорона природно-заповідного фонду України / Я. Герасименко // Вісник Академії правових наук України. – 2010. – № 4. – С. 260.
3. Заповідні скарби Сумщини / [Т. Л. Андрієнко та ін.] ; під заг. ред. Т. Л. Андрієнко. – Суми : Джерело, 2001. – 208 с.
4. Корнус А. Ландшафтне планування при організації природоохоронних систем у лісостеповій зоні України / А. Корнус, О. Корнус, В. Мовчан // Наукові записки Тернопільського нац. пед. ун-ту. Серія: географія. 2010. №1 (випуск 27). С. 308-308.
5. Кузнєцова О. Ю. Екологічні проблеми малих заповідних територій: (на прикладі Карадазького природного заповідника) / О. Ю. Кузнєцова, Н. А. Сурова // Екологічний Вісник. – 2005. – № 1. – С. 1.
6. Теоретичні та прикладні аспекти рекреаційного природокористування в Україні: монографія / К. Кілінська, В. Руденко, Н. Аніпко, Н. Андрусяк, Н. Коновалова та ін. – Чернівці: Чернівецький національний університет імені Юрія Федьковича, 2010. – С 112.

ГЕОГРАФІЧНІ ВІДМІННОСТІ ЗАХВОРЮВАНOSTІ НАСЕЛЕННЯ СУМСЬКОЇ ОБЛАСТІ НА ХВОРОБИ ОРГАНІВ ДИХАННЯ

Перехожук С.В., Корнус О.Г.

Сумський державний педагогічний університет імені А.С.Макаренка

На початку ХХІ століття рівень захворюваності і смертності населення від хвороб викликають стурбованість суспільства через масштаби та швидкість їх поширення. У структурі поширеності хвороб серед населення Сумської області хвороби органів дихання займають друге місце, поступаючи хворобам серцево-судинної системи, а за рівнем первинної захворюваності – перше місце. У загальноукраїнському рейтингу захворюваності населення на хвороби органів дихання Сумська область посідала у 2016 р. 22 місце [1]. Серед причин